

ANMELDELSE AF LANGSOMME RESERVER SOM ET SPECIFIKT PRODUKT EFTER ELBALANCEFORORDNINGENS ARTIKEL 26

Energinet Koncernen (SOV)(CVR: 28980671), herefter Energinet, anmelder hermed ændrede vilkår og betingelser (en metode) til Forsyningstilsynets godkendelse. Metoden vedrører vilkår og betingelser for Energinets indkøb af manuelle frekvensgenoprettelsesreserver (mFRR kapacitet) med leveringstid på 12,5-90 minutter, også kaldet langsomme reserver, på månedlige auktioner i Østdanmark (DK2).

Med de anmeldte vilkår og betingelser ønsker Energinet at opnå Forsyningstilsynets godkendelse af, at de langsomme reserver kan betragtes som et specifikt produkt efter artikel 26 i elbalanceforordningen (EBGL), således at Energinet kan fortsætte med at indkøbe langsomme reserver efter overgangen til den fælleseuropæiske energiaktiveringsplatform, MARI (**M**anually **A**ctivated **R**eserves **I**nitiative).

Metoden ændrer på vilkår og betingelser for: Energinets udbudsprocedure for auktionerne for det markedsbaserede indkøb af mFRR og forårsager ændringer i Energinets dokument for "Systemydelse til levering i Danmark – udbudsbetingelser".

Ændringerne til det markedsbaserede indkøb af mFRR i DK2, der anmeldes i nærværende metodeanmeldelse, omhandler Afsnit 1.8 Manuel reserve, DK1 og DK2 (mFRR).

Det følger af artikel 5, stk. 4, litra d i EBGL, at Forsyningstilsynet skal godkende vilkår og betingelser for specifikke produkter, jf. Kommissionens Forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet (EBGL *eller* elbalanceforordningen). Energinet indstiller således metoden til godkendelse efter artikel 5, stk. 4, litra d.

Den anmeldte metode vedrører bl.a. følgende ændringer:

- Konvertering af langsomme reserver til et specifikt produkt i henhold til elbalanceforordningens (EBGL) artikel 26.

Metoden indebærer, at Energinet vil indkøbe de langsomme reserver som hidtidigt, jf. Forsyningstilsynets afgørelse af 21. december 2020 vedrørende Energinets anmeldelse af metode for indkøb af mFRR-kapacitet i DK2, samt afgørelsen af 27. oktober 2022 for Energinets anmeldelse af supplerende ændring af metode for indkøb af mFRR-kapacitet i DK2.

Energinet finder, at metodens vilkår og betingelser lever op til krav i EBGL vedrørende

- At metoden lever op til EBGL artikel 26 vedrørende kravene til specifikke produkter
- At metoden opfylder krav til høringsproces vedrørende vilkår og betingelser efter EBGL artikel 10

Det følger af artikel 5(6) i EBGL, at Forsyningstilsynet skal iagttage en maksimal sagsbehandlingstid på seks måneder i en sag som denne.

Energinet forventer at tage den anmeldte metode i anvendelse, når Energinet overgår til MARI efter Energinet har opnået Forsyningstilsynets godkendelse af metoden, og efter nærmere orientering af markedet om ikrafttrædelse.

I anmeldelsen er ”Systemydelse til levering i Danmark – Udbudsbetingelser” vedlagt i to udgaver. En version med ændringsmarkering og én med alle ændringer implementeret.

Indhold

1. Baggrund og formål	4
2. Anmeldte ændringer af vilkår og betingelser	5
2.1 Beskrivelse af den nuværende metode for indkøb af langsomme reserver.....	5
2.2 Beskrivelse af metoden for indkøb af langsomme reserver efter overgangen til MARI	6
2.2.1 Fastsættelse af indikativ pris	7
2.2.2 Offentliggørelse af resultat.....	8
2.3 Ex-post vurdering af økonomisk optimering af indkøb af det specifikke produkt i forhold til standardproduktet	8
3. Forklaring vedrørende de anmeldte ændringer af vilkår og betingelser	9
4. Retsgrundlag	10
5. Vurdering	11
5.1 Vurdering af vilkår og betingelser i forhold til EBGL, artikel 26 krav til specifikke produkter	11
5.1.1 ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA A	11
5.1.2 ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA B	11
5.1.3 ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA C	11
5.1.4 ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA D-E.....	12
5.1.5 ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA F.....	12
5.1.6 ARTIKEL 26, STK. 2	12
5.1.7 ARTIKEL 26, STK. 3, LITRA A-B og STK. 4	12
5.2 Vurdering af vilkår og betingelser i forhold til EBGL, artikel 10	13
6. Ikrafttrædelse	13

1. Baggrund og formål

Energinet er som certificeret transmissionssystemoperatør (TSO) for det danske eltransmissionsnet bl.a. ansvarlig for, at der er balance mellem produktion og forbrug i det danske elsystem i alle døgnets timer.

Energinet har også ansvaret for den danske elforsyningssikkerhed, hvormed forstås sandsynligheden for, at der er elektricitet til rådighed for forbrugerne, når den efterspørges. Som systemoperatør har Energinet behov for en række særlige produkter, kaldet systemydelser.

Systemydelser er et samlet begreb for de elproduktions- og elforbrugsressourcer, som anvendes til at opretholde balancen og stabiliteten i elsystemet. Energinet indkøber systemydelser, som kan aktiveres automatisk eller manuelt. Langt størstedelen af Energinets systemydelser består af reserver og regulerkraft, dvs. energiaktivering. Dertil kommer et mindre behov for systembærende egenskaber og øvrige systemydelser som for eksempel dødt net.

Porteføljen af systemydelser er stor og brugen af dem er relativt kompleks. Formålet med brugen af systemydelser er enkelt; at opretholde balancen i elmarkedet og den overordnede stabilitet i elsystemet. Der henvises til introduktion for elmarkedet og introduktion til systemydelsermarkedet for mere information¹.

Den 27. marts 2020 anmeldte Energinet en metodeanmeldelse for indkøb af mFRR-kapacitet i DK1 og DK2, dvs. indkøb af manuelle frekvensgenoprettelsesreserver (mFRR kapacitet). Anmeldelsen indebærer anvendelse af et månedsmarked i DK2, hvor op til 60% af kapaciteten i DK2 indkøbes i en månedsauktion. På månedsauktionen kan op til 300 MW mFRR kapacitet i DK2 blive indkøbt fra anlæg med en responstid på mellem 15 og 90 minutter, også kaldet langsomme reserver. Den del af anmeldelsen, der omhandler månedsmarkedet og de langsomme reserver, blev godkendt af Forsyningstilsynet i afgørelsen af 21. december 2020. Den første månedsauktion blev gennemført d. 26. december 2020 og metoden har været i brug siden da. Dog er månedsmarkedet tilrettet efter afgørelsen af 27. oktober 2022 for Energinets anmeldelse af ændringer af metoden for indkøb af mFRR-kapacitet i DK2.

Når Energinet overgår til de fælleseuropæiske energiaktiveringsplatforme, MARI og PICASSO (Platform for the International Coordination of Automated Frequency Restoration and Stable System Operation), overgår indkøbet af aFRR energiaktivering (Automatic Frequency Restoration Reserve) og mFRR energiaktivering til standardprodukter iht. EBGL artikel 20, stk 2 og artikel 21, stk. 2.

For mFRR standardproduktet gælder, at den fulde aktiveringstid (FAT) er 12,5 minut, hvorved de langsomme reserver med en FAT på over 12,5 minut, ikke kan anvendes som standardprodukt og i stedet skal anvendes som et specifikt produkt jf. definitionen på specifikke produkter i EBGL artikel 2, stk 36. Dermed skal de langsomme reserver godkendes som et specifikt produkt, således at dette produkt fortsat kan anvendes efter overgangen til MARI.

Ifølge EBGL artikel 5, stk. 4, litra d skal definitionen og anvendelsen af specifikke produkter godkendes af den berørte regulerende myndighed, hvorved denne anmeldelse søger godkendelse af det specifikke produkt for langsomme reserver.

¹ <https://energinet.dk/EI/Elmarkedet/Roller-paa-elmarkedet>

2. Anmeldte ændringer af vilkår og betingelser

Nærværende metodeanmeldelse medfører, at de langsomme reserver defineres og godkendes som et specifikt produkt under EBGL og dermed kan anvendes som balanceringsressource, når Energinet bliver en aktiv del af den europæiske platform, MARI.

2.1 Beskrivelse af den nuværende metode for indkøb af langsomme reserver

De langsomme reserver blev introduceret i udbudsbetingelserne efter afgørelsen af 15. oktober 2019 om indkøb af erstatningskapacitet for manuelle frekvensgenoprettelsesreserver ved udetid på kontraherede anlæg. Frem til 2020 har Energinet indkøbt mFRR på lange kontrakter, hvoraf en andel af disse er indkøbt som langsomme reserver med en responstid på op til 90 minutter. En reservedelingsaftale med Svenske kraftnät (Svk) muliggør, at Energinet kan indkøbe op til 300 MW langsomme reserver. Med afgørelsen af 15. oktober 2019 kan langsomme reserver også indkøbes som erstatningskapacitet ved udetid på tilsvarende langsomme reserver fra de lange kontrakter og dermed introduceres de langsomme reserver til timemarkedet.

Metoden for anvendelse af langsomme reserver, som den er i dag, er beskrevet i Energinets metodeanmeldelse for indkøb af mFRR-kapacitet i DK1 og DK2. Metoden for månedsauktionen kan derfor læses i den omtalte anmeldelse og reglerne er beskrevet i ”Systemydelse til levering i Danmark – Udbudsbetingelser”.

Den del af månedsmarkedet, der specifikt omhandler de langsomme reserver er gengivet her:

Energinet indkøber op til 300 MW mFRR kapacitet i DK2 fra anlæg med en responstid på mellem 15 og 90 minutter. Anlæg med en responstid på mellem 15 og 90 minutter kan deltage i månedsauktionen lokalt i DK2 (ændres til 12,5 ved overgang til MARI).

Ved deltagelse i månedsauktionen, skal markedsaktøren ligeledes angive, om anlægget har en responstid, der er mere eller mindre end 15 minutter (ændres til 12,5 ved overgang til MARI).

Desuden blev der i Energinets metodeanmeldelse supplerende ændring af metode for indkøb af mFRR-kapacitet i DK2, indsendt d. 12. september 2022, godkendt af Forsyningstilsynet i afgørelsen af 27. oktober 2022, lavet følgende ændringer for de langsomme reserver:

Det er kun på månedsauktionen, at aktører kan deltage med langsomme anlæg. De fleste aktører deltager med både hurtige og langsomme reserver i månedsauktionen, og der er formelt ikke noget krav om, at reserverne leveres med de egenskaber, de er solgt med på månedsauktionen – så længe betingelsen om maksimalt 300 MW langsomme anlæg i regulerkraftmarkedet bliver opretholdt.

For at sikre maksimal likviditet i såvel månedsmarkedet som det efterfølgende dagsmarked, ønsker Energinet at indføre mulighed for, at aktører, der har tilbudt begge typer anlæg (hurtige og langsomme) i månedsmarkedet, kan få mulighed for at erstatte hurtige reserver med langsomme reserver, som ikke har fået accept i månedsauktionen.

Af praktiske årsager skal aktørerne anmode Energinet om eventuelt at erstatte hurtige reserver med langsomme reserver for en måned ad gangen. Denne anmodning skal finde sted umiddelbart efter månedsauktionens afslutning. Såfremt aktørernes anmodninger resulterer i et ønske om mere end 300 MW langsomme reserver i regulerkraftmarkedet, tildeles retten til at erstatte hurtige reserver med langsomme reserver forholdsmæssigt (pro-rata tildeling).

Energinet har med reservedelingsaftalen med Svenska kraftnät på Øresundsforbindelsen lov til at indkøbe op til 300 MW mFRR kapacitet med en aktiveringstid på op til 90 minutter. Det betyder, at Energinet kan udnytte anlæg, der ikke lever op til standardproduktkravene i EBGL, og det har positiv betydning for likviditeten og dermed konkurrencen i mFRR-kapacitetsmarkedet. Energinet vil fortsætte med at indkøbe langsomme reserver efter introduktionen af det fælles-europæiske mFRR-marked.

Nærværende anmeldelse omhandler, at langsomme reserver skal godkendes som specifikt produkt jf. EBGL.

De langsomme reserver dækker – sammen med delingsaftalen med Svk - en andel af mFRR reservebehovet i DK2. Det betyder, at langsomme reserver kan aktiveres til at løse alle de udfordringer, som mFRR er indkøbt til at løse. Delingsaftalen med Svk sikrer, at de ubalancer, der optræder som følge af den forlængede responstid dækkes i Sverige.

Energinet ønsker at fortsætte med indkøbet af langsomme reserver, men vil fra overgangen til MARI indkøbe de langsomme reserver som et specifikt produkt.

2.2 Beskrivelse af metoden for indkøb af langsomme reserver efter overgangen til MARI

Når de langsomme reserver overgår til at være et specifikt produkt i forbindelse med Energinets indtræden på MARI, vil Energinet udelukkende købe langsomme mFRR-kapacitetsreserver på månedsmarkedet. Standard mFRR-kapacitetsproduktet overgår dermed til kun at blive indkøbt på dagsmarkedet. Årsagen til denne ændring er, at det ikke længere vil være tilladt at erstatte standardprodukter med specifikke produkter, når de langsomme mFRR-reserver overgår til at være et specifikt produkt efter EBGL artikel 26. Dermed skal de langsomme reserver indkøbes separat fra mFRR kapacitet, der overholder specifikationerne for standard produktet.

På nuværende tidspunkt melder Energinet ex ante et behov for indkøb af mFRR kapacitet fordelt mellem månedsauktionen og dagsauktionen. Som oftest er behovet i månedsauktionen fastsat til 360 MW, hvoraf op til 300 MW er langsomme, og det resterende behov (240 MW) indkøbes derefter på daglige auktioner. Mængderne kan dog variere fra måned til måned, men meldes altid ud inden månedsauktionen foregår.

Energinet ønsker at fastholde den nuværende metode for indkøb af mFRR kapacitet, hvor der kan købes op til 300 MW mFRR kapacitet med en responstid på mellem 15 og 90 minutter (ændres til 12,5 ved overgangen til MARI). Energinet ønsker at anvende månedsmarkedet, når det kan give en forventet optimering af de omkostninger der er forbundet med mFRR-kapacitetsindkøbet. Dette betyder, at Energinet skal indkøbe mFRR-kapacitet på månedsmarkedet, når det forventes, at dette er billigere end at indkøbe den tilsvarende kapacitetsmængde i dagsauktionen. Idet månedsmarkedet bliver begrænset til meget få aktører og forventeligt periodevis lav likviditet, mener Energinet, at det er nødvendigt for at sikre konkurrence i markedet og sikre budpriser, der afspejler reelle omkostningsstrukturer, at der indføres elastisk efterspørgsel. Den elastiske efterspørgsel skal dermed anvendes for øge den økonomiske effektivitet af månedsmarkedet med det specifikke produkt.

Energinets metode for elastisk efterspørgsel tager udgangspunkt i en række af de principper, som er gældende for anvendelsen af Elastic Demand på MARI. Dette er beskrevet i artikel 3(4) i mFRR IF².

² Implementation framework for the European platform for the exchange of balancing energy from frequency restoration reserves with manual activation in accordance with Article 20 of Commission Regulation (EU) 2017/2195 of 23 November 2017 establishing a guideline on electricity balancing

For det første følger den elastiske efterspørgsel princippet i artikel 3(4)(d) om, at den indikative pris skal prissættes efter en alternativomkostning. Alternativomkostningen for mFRR kapacitetsindkøbet på månedsmarkedet er mFRR kapacitetsindkøb på dagsmarkedet. Dermed skal den indikative pris sættes efter hvad dagsmarkedet forventes at blive prissat til i den kommende måned. Metoden for dette er beskrevet nedenfor i afsnit 2.2.1.

For det andet følger det princippet i artikel 3(4)(e) om, at der skal være tilstrækkelig volumen i det alternative marked, hvilket overholdes ved, at den resterende mængde, der ikke indkøbes på månedsmarkedet i stedet, bliver indkøbt på dagsauktionen.

For det tredje følger det princippet fra artikel 3(4)(c) om, at den elastiske efterspørgsel ikke anvendes som et prisloft. Dette sikres ved, at den samlede mængde mFRR indkøbes hver måned i en fordeling imellem månedsmarkedet og dagsmarkedet uanset den samlede pris. Det eneste, der ændrer på forholdet imellem de to, er vurderingen af den indikative pris, som kan variere alt afhængigt af de omstændigheder, der er omkring den aktuelle måned.

For det fjerde følges princippet i artikel 3(4), sidste punktum, idet der skabes transparens ved at offentliggøre resultaterne som beskrevet nedenfor i afsnit 2.2.2.

2.2.1 Fastsættelse af indikativ pris

Elastisk efterspørgsel er bundet op på en indikativ pris, der angiver, hvornår Energinet forventer, at det er mere omkostningseffektivt at flytte efterspørgslen til dagsmarkedet. Denne pris kan variere fra måned til måned. Dermed indkøbes den maksimale mængde på 300 MW kun i de tilfælde, hvor den resulterende marginalpris i månedsmarkedet er lig med eller under den indikative pris for den elastiske efterspørgsel. Hvis Energinet forventer, at kapaciteten kan indkøbes mere omkostningseffektivt i dagsmarkedet, sænkes den indkøbte volumen indtil marginalprisen er lig med eller under den indikative pris for den elastiske efterspørgsel. Differencen imellem maksimalindkøbet på 300 MW og den faktisk indkøbte mængde, indkøbes i stedet i dagsauktionen. Dette adskiller sig fra den nuværende metode, hvor behovet fastsættes inden månedsauktionen, hvormed Energinet binder sig til den udbudte mængde, desuagtet de priser der meldes ind for måneden.

Den indikative pris for den elastiske efterspørgsel, skal reflektere alternativomkostningerne, hvilket afspejler reglerne for elastic demand i mFRR IF. Alternativet for månedsmarkedet er indkøb af mFRR-kapacitet på dagsauktionen og dermed bestemmes alternativomkostningerne hver enkelt måned ud fra en vurdering af forventede priser for dagsauktionen. Da Energinet ikke kender priserne på dagsauktionen for den kommende måned, vil priserne fra de tidligere dagsauktioner anvendes til at estimere den alternative omkostning ved at indkøbe mFRR-kapacitet på dagsauktioner i stedet for på månedsmarkedet. Dermed er den indikative pris Energinets bedste bud på alternativomkostningerne for mFRR kapacitet, og dermed ikke de faktiske omkostninger for den kommende måneds dagsauktion. Det skal dog understreges at variationen i mFRR-prisen er meget begrænset – og i det tilfælde, at der er store variationer, skyldes det ofte på forhånd kendte faktorer, som medtages i fastsættelsen af den indikative pris.

Den specifikke pris for alternativomkostningerne kan findes ved at sammenligne den aktuelle måneds budkurve fra månedsmarkedet med budkurven baseret på de tidligere dagsauktioner. Det punkt hvor dagsauktionskurven bliver dyre end månedskurven giver den indikative pris og den volumen, der skal indkøbes for den pågældende måned.

2.2.2 Offentliggørelse af resultat

Energinet publicerer resultatet af månedsauktionen umiddelbart efter, at månedsauktionen er afsluttet. Af resultatet fremgår marginalpris og volumen. Energinet publicerer efter månedens afslutning den indikative pris for den elastiske efterspørgsel. Den indikative pris for den elastiske efterspørgsel publiceres først efter månedens afslutning for at sikre, at denne pris ikke influerer på markedsaktørernes prissætning i den aktuelle måned. Dette er væsentligt, da den indikative pris er påvirket af de fulde budkurver og ikke kun af accepterede bud i tidligere dagsauktioner. Desuden viser den indkøbte volumen på månedsmarkedet også hvor meget ekstra kapacitet, der eventuelt skal indkøbes på dagsmarkedet, altså differencen imellem 300 MW og den indkøbte volumen.

2.3 Ex-post vurdering af økonomisk optimering af indkøb af det specifikke produkt i forhold til standardproduktet

Energinet indkøber, som beskrevet ovenfor, langsomme reserver ud fra en økonomisk optimering, hvorved de langsomme reserver kun indkøbes, såfremt det giver et samlet billigere indkøb end hvis hele mængden indkøbes som standardprodukt. Hver måned fastsætter Energinet en indikativ pris, som beskrevet ovenfor, hvilket er Energinets bedste bud på en økonomisk optimering for den kommende måned. Eftersom denne vurdering er baseret på antagelser om priser på standardproduktet i den kommende måned er den indikative pris ikke en garanti for økonomisk optimering. Derfor laves der en ex-post vurdering, der skal anvendes til at vurdere den økonomiske optimering.

Ex-post vurderingen foretages samtidig med, at den kommende måneds indikative pris fastsættes. Men hvor den indikative pris er baseret på historiske dagsauktionspriser og den kommende måneds månedsauktionspriser, er ex-post vurderingen baseret på sidste måneds priser for dags-auktion og månedsauktion. Ex-post vurderingen foretages ved at anvende budkurverne fra dags-auktionen til at se hvad den samlede omkostning var blevet, hvis 100 % af mFRR indkøbet var foretaget i dagsmarkedet. Dette sammenlignes med de faktiske omkostninger. I de tilfælde, hvor det viser sig, at der ikke var økonomisk optimering ved at indkøbe langsomme reserver, vurderes omstændighederne for måneden. F.eks. kan manglen på økonomisk optimering skyldes at den indikative pris har været fastsat forkert.

Selvom de langsomme reserver ikke nødvendigvis er billigst i den enkelte måned, kan det specifikke produkt stadigvæk have en overordnet økonomisk effektivitet. Derfor anvendes ex-post vurderingen til at justere kommende måneders indikative pris, hvorved Energinet kontinuerligt overvejer niveauet af den indikative pris og justerer antagelserne ud fra de faktorer, der påvirker priserne på både dags- og månedsmarkedet.

Desuden skal det bemærkes, at ex-post vurderingen og metoden for at finde månedens indikative pris kan resultere i måneder uden indkøb af langsomme reserver. Selvom der ikke er indkøbt langsomme reserver i en måned, vil Energinet fortsætte metoden og definere den indikative pris de kommende måneder. Vurderingen af langsomme reserver ophører først, hvis det besluttet i den evaluering, der skal laves hvert andet år ifølge EBGL artikel 26(2). Denne evaluering vil sammenholde alle de månedlige ex-postvurderinger fra de foregående 2 år til at evaluere den overordnede økonomiske effektivitet af det specifikke produkt.

3. Forklaring vedrørende de anmeldte ændringer af vilkår og betingelser

For at de langsomme reserver kan godkendes under EBGL artikel 26, skal det specifikke produkt defineres og desuden skal nødvendigheden af produktet demonstreres, samtidig med at det ikke må skabe væsentlig ineffektivitet og forvridding på balancemarkedet.

Energinet definerer de langsomme reserver, som reserver med en aktiveringstid imellem 12,5 og 90 minutter.

De langsomme reserver anvendes primært for deres økonomiske effektivitet, og sikrer samtidig likviditet, dvs. at de oftest indkøbes til en billigere pris end tilsvarende reserver på dagsauktionen. F.eks. kostede det i gennemsnit 922.581 kr. at få levereret 1 MW via månedsauktioner, mens det har kostet 1.318.776 kr. at få leveret 1 MW via dagsauktioner i 2021. I alt 62% af de indkomne bud (gns. 266 MW) til månedsauktionen i 2021 stammede fra langsomme anlæg og hele 74% af de accepterede bud (gns. 251 MW) i månedsauktionen kom fra langsomme anlæg.³

De langsomme reserver indkøbes og aktiveres lokalt, hvorved de ikke deltager i det nordiske kapacitetsmarked eller MARI. Derudover indkøbes langsomme reserver udelukkende baseret på økonomisk optimering og dermed kun, såfremt de er billigere end standardproduktet. En mere dybdegående gennemgang af, hvorledes langsomme reserver lever op til EBGL artikel 26, findes i kapitel 5.

Langsomme reserver medfører et samlet billigere indkøb af mFRR sammenlignet med indkøb uden langsomme reserver.

I perioder, hvor store andele af langsomme reserver har været utilgængeligt, stiger prisen pr. MW i månedsmarkedet fra ca. 55 DKK/MW til ca. 300 DKK/MW, mens prisen i dagsmarkedet stiger fra ca. 60 DKK/MW til alt mellem 250 DKK/MW og 700 DKK/MW pga. lavere likviditet. Det vil sige, at uden accept af de langsomme reserver som specifikt produkt forventes den gennemsnitlige pris på mFRR at stige markant og dermed medføre en betydelig højere omkostning til indkøb af mFRR. Denne påvirkning er forårsaget af at den generelle likviditet i DK2 er relativt lav og markedet er præget af få, men store aktører. Omkring en tredjedel af den samlede tilgængelige kapacitet i DK2 kommer fra langsomme reserver, og de har dermed stor betydning for den samlede likviditet i DK2. Den lave likviditet understreges af at auktionerne i første driftsår af månedsmarkedet har været udfordret, når Kyndbyværket ikke har stået til rådighed.⁴

Anvendelsen af de langsomme reserver kommer ikke til at påvirke, hverken det fremtidige fællesnordiske kapacitetsmarked for mFRR eller MARI. Dette skyldes, at de langsomme reserver indkøbes som kapacitet på månedsauktionen og efter behov aktiveres lokalt. Det fællesnordiske mFRR-kapacitetsmarked erstatter kun dagsmarkedet i DK2 og dermed indeholder det ikke de langsomme reserver, der udelukkende indkøbes på månedsauktion. De langsomme reserver vil heller ikke kunne anvendes i MARI, da der her aktiveres standardprodukter. Det specifikke produkt, langsomme reserver, vil derfor kun blive aktiveret på Energinets lokale budliste, som en lokal aktivering efter behov.

³ Bilag II: Evaluering af første års drift af månedsmarkedet for mFRR-kapacitet i DK2

⁴ Bilag II: Evaluering af første års drift af månedsmarkedet for mFRR-kapacitet i DK2

Energinet ønsker dog at anvende og aktivere standardprodukter mest muligt. Det betyder derfor, at Energinet vil benytte den automatiske aktiveringsproces (MARI) af standardprodukter først, og først derefter anvender lokal aktivering af langsomme reserver, hvis der fortsat er behov. Det betyder også, at det ikke er Energinets forventning at anvende de langsomme reserver til håndtering af normalubalancer, men i højere grad i situationer, hvor der sker udfald af store enheder.

4. Retsgrundlag

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) NR. 2017/2195 AF 23. NOVEMBER 2017 OM FASTSÆTTELSE AF RETNINGSLINJER FOR BALANCERING AF ELEKTRICITET (EBGL)

ARTIKEL 2, STK. 36

36) »specifikt produkt«: et produkt, der ikke er et standardprodukt

ARTIKEL 5, STK. 4, LITRA D

4. Forslagene til følgende vilkår, betingelser og metoder godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte medlemsstat i hver enkelt sag (...):

d) definition og anvendelse af specifikke produkter, jf. artikel 26, stk. 1

(...)

ARTIKEL 26

Krav til specifikke produkter

1. Efter godkendelsen af rammerne for gennemførelse af de europæiske platforme i henhold til artikel 19, 20 og 21 kan de enkelte TSO'er udforme et forslag vedrørende definition og anvendelse af specifikke produkter vedrørende balanceringsenergi og balanceringskapacitet.

Dette forslag skal som minimum omfatte:

- a) en definition af specifikke produkter og tidsperioden for deres anvendelse
- b) påvisning af, at standardprodukter ikke er tilstrækkelige til at sikre driftssikkerheden og effektivt opretholde systemets balance, eller påvisning af, at nogle balanceringsressourcer ikke kan deltage i balancemarkedet gennem standardprodukter
- c) en beskrivelse af foreslåede foranstaltninger, der skal nedbringe anvendelsen af specifikke produkter afhængig af deres økonomiske effektivitet
- d) reglerne, i givet fald, for konvertering af bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter
- e) i givet fald oplysninger om processen vedrørende konvertering af bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter og oplysninger om, på hvilken fælles rangfølgeste konverteringen finder sted
- f) påvisning af, at de specifikke produkter ikke skaber væsentlig ineffektivitet og forvriddning på balancemarkedet i og uden for balanceområdet.

2. Alle TSO'er, der anvender specifikke produkter, skal mindst en gang hver andet år vurdere behovet for at anvende specifikke produkter i overensstemmelse med kriterierne i stk. 1.

3. De specifikke produkter skal gennemføres sideløbende med gennemførelsen af standardprodukterne. Efter anvendelsen af de specifikke produkter kan den tilsluttende TSO alternativt:

- a) konvertere buddene på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter
- b) aktivere buddene på balanceringsenergi fra specifikke produkter lokalt uden at udveksle dem.

4. Reglerne for konvertering af bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter i overensstemmelse med stk. 1, litra d):

- a) skal være retfærdige, gennemsigtige og ikke-diskriminerende
- b) må ikke skabe hindringer for udvekslingen af balanceringsenergi
- c) skal sikre, at TSO'erne er økonomisk neutrale.

5. Vurdering

Energinet skal indledningsvist bemærke, at Forsyningstilsynet godkendte brugen af langsomme reserver den 15. oktober 2019, samt Energinets aktuelle metode for indkøb af mFRR-kapacitet på månedsauktioner og herunder også indkøb af langsomme reserver den 21. december 2020. Godkendelse af den aktuelle metode blev tildelt efter elforsyningsloven og elmarkedsforordningen.

Energinet indstiller metoden til godkendelse efter artikel 5, stk. 4, litra d i EBGL.

Energinet vil i det følgende redegøre for at optimeringsmetoden lever op til de relevante materielle bestemmelser i EBGL.

5.1 Vurdering af vilkår og betingelser i forhold til EBGL, artikel 26 krav til specifikke produkter

5.1.1 ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA A

Det specifikke produkt, der anmeldes i denne metode, de langsomme reserver, er et mFRR-produkt med en responstid på 12,5-90 minutter. Dermed afviger de fra standardproduktet, når det kommer til FAT, der for standardproduktet er 12,5 min. Udover responstiden afviger den langsomme reserve ikke fra standardproduktet.

Det specifikke produkt, langsomme reserver, indkøbes på månedsauktion i DK2 og aktiveres fra Energinets lokale budliste i overensstemmelse med EBGL artikel 26, stk. 3., litra b.

5.1.2 ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA B

Langsomme reserver udgør lidt over en tredjedel af mFRR-kapaciteten i DK2. Langsomme reserver kan pr. definition ikke deltage i markedet som standardprodukter, da deres aktiveringstid er for lang (mellem 12,5 og 90 minutter).

DK2 vil dermed miste en stor andel af mFRR-kapaciteten ved ikke at tillade dette specifikke produkt. Som nævnt i kapitel 3, er likviditeten i forvejen lav i DK2, hvorved en fjernelse af de langsomme reserver fra mFRR-kapacitetsmarkedet, kan have konsekvens for driftssikkerheden. Derfor er det specifikke produkt, langsomme reserver, nødvendigt både for at opretholde driftssikkerheden og for at sikre at visse anlæg fortsat kan deltage i mFRR-markedet, men i særdeleshed også fordi udelukkelse af langsomme reserver vil påvirke omkostninger til indkøb af mFRR markant.

5.1.3 ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA C

Manglende adgang til at anvende langsomme reserver vil svække den økonomiske effektivitet af markedet for mFRR reserver i DK2 betydeligt, da likviditeten i markedet vil blive væsentligt forringet, jf. kapital 3

Vedrørende foranstaltninger til at begrænse anvendelse af det specifikke produkt, så skal Energinet bemærke, at de langsomme reserver ikke skal bruges som en erstatning til standardproduktet, når det kommer til almindelig balancering. De langsomme reserver forventes i stedet primært at skulle bruges i situationer med større og/eller længerevarende udfald, hvorved de ikke typisk vil konkurrere med anlæg, der leverer standardprodukter.

Det bemærkes endvidere, at Energinet i indkøbet af mFRR har mulighed for at købe op til 300 MW langsomme reserver. Det betyder, at såfremt reserver, der lever op til standardproduktkravene, forventes at være billigere end de langsomme reserver, da vil disse reserver til enhver tid blive indkøbt frem for de langsomme reserver.

5.1.4 ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA D-E

Det er ikke Energinets hensigt, at det specifikke produkt, langsomme reserver, skal konverteres til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter. Energinet vil i stedet beholde langsomme reserver som et specifikt produkt, der aktiveres lokalt, udenfor MARI.

5.1.5 ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA F

Det specifikke produkt, langsomme reserver, kommer ikke til at deltage på det fælleseuropæiske balancemarked, MARI, hvorved der ikke kommer til at være nogle direkte påvirkninger af effektivitet eller konkurrenceforvridning på balancemarkedet. Energinet vurderer ligeledes ikke, at der indirekte skabes væsentlig ineffektivitet og forvridning af balancemarkedet, da langsomme reserver primært indkøbes på baggrund af økonomiske fordele og ud fra et merit order princip. Derved sikres, at de billigste og mest konkurrencedygtige anlæg altid indkøbes.

Erfaringen fra anvendelse af langsomme reserver hidtil viser, at de langsomme reserver er med til at holde priserne på mFRR-kapacitet nede. Som eksempel kan der henvises til kapitel 3, hvor det beskrives at månedsmarkedet giver billigere indkøb end dagsmarkedet og de langsomme reserver udgør 74% af det samlede månedsindkøb.

5.1.6 ARTIKEL 26, STK. 2

Energinet er forpligtet til hvert andet år at genvurdere brugen af det specifikke produkt. Energinet vil 2 år efter implementeringen af MARI og det specifikke produkt, langsomme reserver, indsende et notat omkring anvendelse af de langsomme reserver til Forsyningstilsynet. Herefter vil notatet blive udarbejdet og indsendt hvert andet år. Energinet vil fremsende denne vurdering som en del af den vurdering, der ligeledes udarbejdes for mFRR-månedsmarkedet i DK2.

Notatet vil indeholde en vurdering af de langsomme reservers økonomiske fordele. Derudover inkluderes også et estimat af, hvor stor en andel de langsomme reserver udgør af den tilgængelige kapacitet i DK2.

Notatet vil også indeholde en vurdering af, hvorvidt der fortsat er grundlag for at anvende de langsomme reserver som et specifikt produkt. Energinet vil ophøre med at anvende langsomme reserver, såfremt Energinet vurderer, at anvendelsen af de langsomme reserver ikke i væsentlig grad bidrager til den økonomiske effektivitet på markedet.

5.1.7 ARTIKEL 26, STK. 3, LITRA A-B og STK. 4

Det specifikke produkt, langsomme reserver, anvendes allerede i dag under godkendelsen fra den 21. december 2020. Denne metode sikrer, at langsomme reserver kan anvendes ved over-

gangen til MARI. De langsomme reserver vil blive aktiveret lokalt og vil derfor ikke blive udvekslet som balanceringsenergi i form af standardprodukter. Anvendelsen forløber som beskrevet i metoden i kapitel 2 efter overgangen til MARI.

5.2 Vurdering af vilkår og betingelser i forhold til EBGL, artikel 10

Denne metodeanmeldelse har været i høring på Energinets hjemmeside i perioden 28.03.2023-28.04.2023. Dermed er de nærmere krav til høring i EBGL artikel 10 overholdt.

6. Ikrafttrædelse

Energinet påtænker at fortsætte med anvendelsen af langsomme reserver, som det er godkendt af Forsyningstilsynet i afgørelsen af 21. december 2020 og afgørelsen af 27. oktober 2022.

De langsomme reserver som et specifikt produkt under EBGL træder i kraft, når Energinet indtræder i MARI.